

V prvním čísle *Sešitu* za rok 2012 čtenářky a čtenáři najdou čtyři texty, z nichž se každý vztahuje k jiné oblasti vizuální kultury. Studie teoretičky architektury Martiny Sedlákové „Mezi abstraktním a konkrétním. Tadao Ando a jeho pojetí architektonického prostoru“ je zatím druhým textem věnovaným architektuře, který publikujeme v *Sešitu* (viz Sylva POLÁKOVÁ, „Konvergence filmu a architektury v pražských ulicích“, 2010, č. 8). Teorii architektury bychom rádi dávali v *Sešitu* i nadále prostor a doufáme, že brzy dostaneme možnost publikovat i texty z teorie designu a užitého umění. Článek Niny Vrbanové „Verejně súkromie ako model neokonceptuálneho umenia“, stejně jako některé texty otištěné v předchozích číslech (viz Karel CÍSAŘ, „Fotografie po konceptuálním umění“, 2011, č. 11; Daniel GRŮŇ, „Archív umelca – paralelná inštitúcia alebo prostriedok seba-historizácie?“, 2011, č. 11; Petr KOŤÁTKO, „Umělecké dílo konceptuální (radikální konceptualismus v literatuře)“, 2011, č. 10; Jan ZÁLEŠÁK, „Bod zlomu. Hledání sociálního obratu v českém umění“, 2011, č. 11), vzešel z konference *Důsledky konceptualismu*, jež proběhla na AVU v květnu minulého roku. Text Karla Císaře „Dějiny současného umění v zúženém poli“ je verzí příspěvku předneseného na letošním sympoziu *Vytváření dějin současného umění*, zorganizovaném VVP AVU na půdě Veletržního paláce Národní galerie v Praze. Publikováním textu Jeffa Walla „Známky lhostejnosti“. Aspekty fotografie (jako) konceptuálního umění“ pokračujeme v tradici otiskování překladů důležitých pramenných textů k teorii současného umění. Wallův text se částečně tematicky překrývá s již zmíněným článkem Karla Císaře „Fotografie po konceptuálním umění“ z minulého čísla *Sešitu* a zároveň anticipuje další původní texty z teorie fotografie, které připravujeme k publikaci v číslech následujících.

Pokud bychom chtěli hledat nějaký jednotící rys, který se objevuje ve všech textech letošního prvního čísla, mohla by to být přítomnost jistého paradoxu. Jak ukazuje Martina Sedláková, častým prvkem architektonických realizací Tadao Ando je začlenění přírody do struktury domu prostřednictvím otevřeného vnitřního dvora, v důsledku čehož vzniká paradoxní „vnitřní-vnější“ prostor. Plodné napětí mezi protikladnými principy nalezneme i v dalších aspektech Andoovy tvorby, jako je tematizace vztahu „abstraktního“ a „konkrétního“, dialektika prázdnoty a plnosti či jedinečná kulturní poloha na průsečíku vlivů japonské tradiční a západní moderní architektury. Studie Niny Vrbanové zahrnuje paradox již ve svém názvu: jedná se o pojem „veřejné soukromí“ vyjadřující dnešní implozi dvou protikladných oblastí sociálního života. „Veřejné soukromí“ v článku hraje roli exemplárního tématu, na němž autorka ilustruje svou tezi, že charakteristickým znakem neokonceptualismu je determinace volby výrazových prostředků obsahem, a že se tudíž nejedná o styl, ale o strategii. Karel Císař se pozastavuje nad paradoxem české teoretické reflexe postmoderny ve vizuálním umění, který tkví v ignorování práce Rosalind Krauss, tedy klíčové autorky pro nástup americké umělecké postmoderny. Tuto zvláštnost podle Císaře dokládá skutečnost, že článek Krauss „Sochařství v rozšířeném poli“ nebyl zařazen do antologie *České umění 1980–2010*, jež si výslovně klade za cíl reprezentativně představit domácí vývoj diskurzu současného umění v inkriminovaném období, včetně jeho zahraničních zdrojů a inspirací. Konečně Jeff Wall ve své rozsáhlé eseji „Znaky lhostejnosti“ poukazuje na historické paradoxy hledání uměleckého statusu fotografie. Podle Walla se fotografie nestala uměním napodobováním postupů malířství v piktorialismu ani zkoumáním specifík vidění fotoaparátu ve fotografické avantgardě, nýbrž teprve díky sblížení s neuměleckými strategiemi fotožurnalismu a amatérské fotografie, ke kterému došlo v americké konceptuální tvorbě šesté a sedmé dekády.

Václav Magid, Jakub Stejskal